

Lørdag, 2. september 1944.

Ord for dagen. Hjemmefrontens parole lyder: Ikke la deg provosere av nasistene, lag ikke noen streik eller lignende aksjon uten ordre fra ansvarlig hold.

Utenriksoversikt. Det er i disse dager akkurat 5 år siden Hitler startet den annen verdenskrig gjennom sitt overfall på Polen, få hadde kanskje dengang den frysende fornemmelse av at denne krigen skulle slå sin forgjenger i varighet, og det var tidereda lynkrigen med sine panserframstøt, masseflyangrep og omrigninger så ut til å skulle gi Hitler en overveldende revansje for det nederlag hans forgjenger, Wilhelm den 2. led etter litt over 4 års krig. Det er nå omkrig 5 års dagen full grunn til å slå fast, at lynkrigen som tyskerne til å begynne med lot til å beherske suverent med støtte av sin absolutte overlegenhet i fly og panserkrefter, idagens snart avsluttede slag om Frankrike, heller på å bringe de forenede nasjoner den fulle seir i nær fremtid. Bare knappe 3 måneder etter at den lykkelige kombinasjon Churchill - Eisenhower fullbrakte denne krigs største og dristigste aksjon, invasjonen i Normandie, har krigen nådd de klassiske slagmarker fra 1914 og fra sommerdagens 1940 og det utkjerpes lynslag av samme karakter som 1940, bare den andre veien. Og som franskmannenes Maginotlinje ble omgått ved Sedan - Maubeuge, er det Eisenhower - Montgomery omgåelse av Rommels Caenposisjon og punktering av den tyske front lenger vest, som første til det sensasjonelle fremstøt som idag har brakt de allierte panserarmeer nær den belgiske og tyske grense. Ved å bite seg fast i Caen, satte Rommel og senere Kluge hele den tyske 7. armés eksistens på spill overfor en håpløs overmakt og panservåpnet å vest-Europa gikk den samme vei som tidligere flyvåpnet. Vi skal naturligvis ved denne anledning også gi de alliertes "hemmelige våpen" den ære det fortjener: Den franske "mautai" har slått til i det taktisk riktige øyeblikk, og den franske del av festningen Europa ble på ett to tre slått i utallige små stykker, hjelpeløst underlegne garnisoner utenforbinnelse med hverandre. Parisernes dramatiske befrielse av sin egen by bli nok av stor militær betydning, men har først og fremst fått den store betydning som moralsk og politisk faktor. Og fra sør rykker de amerikanske styrker raskt nordover Rhonedalen for å møte Patton's panserarme et sted ikke langt fra Alsace-Lorraine. Den flankebeskyttelse for invasionsarmeen i nord som landgangen i sør-Frankrike var ment å skulle danne, er blitt av kanskje større betydning enn fra først av ventet, bl.a. fordi dette felttog meget snart ropet at Rommel også hadde trukket til seg en stor del av Blaskowitz's styrker i sør. Og Kesselring i Italia vil meget snart måtte erkjenne at ingen goterlinje kan redde hans sterkt lemlestede divisjoner som midt i et fiendtlig land har truselen fra Maitland Wilson i vest og Tito i øst og Alpene i ryggen, nu mer som en hindring enn en hjelp.

I øst er det også inntruffet begivenheter som innbyr til visse paralleler, Romania har søkt fred som Bulgaria gjorde det i september 1918. Det mønnet meget raskt katastrofen dengang. Og det tiltrods for at tyskerne dengang hadde fred i øst og bare holdt forholdsvis svake sikrings- og besettestropper der. I dag er østfronten en overveldende faktor som binder store tyske armeer og gjennom sommeroffensivens eventyrlige resultater har brakt Povelarmeen til nærheten av Østersjøen, til Øst-Preussen, det ulykkelige Warsjawas porter, Karpaterpassene og ungarsk jord og i disse dager til selve den tyske krigsmaskins sunnhetsbrønn Ploesti. I Bukarest som alt i flere dager har ventet på den russiske innrykning sitter en regjering som har gitt restene av den rumenske hær ordre til å gjøre felles sak med de allierte, og Bulgariar frafall som kan ventes i nær framtid, varsler høylydt om at hele Tysklands Balkanvelde faller sammen som et korthus.

Kampen om Tyskland er begynt, foreløpig på fremmed jord, men meget snart på tysk jord, hvis ikke den desperate klikken som ennå leder Tyskland velger å se sannheten i øynene eller bli fjernet med en ny og mer vellykket "generalstreik". I denne situasjon spiller den tyske

propaganda ut sine siste fortvilte kort. Hvorfor, spør Wilhelmstrasse de utenlandske journalister, skulle ikke det tyske folk kunne berge seg ut av en håpløs situasjon som russerne greide det 1941 og engelskmennene greide ubåtkrigen etter sitt nederlag i Frankrike i 1940? Det rette svar var det vel ingen som våget gi herr Gesandter Schmidt: fordi russerne og engelskmennenes stilling var håpløs bare i den tyske propaganda, mens fem års oppslitning av den tyske krigsmaskin og drepende slag mot den tyske krigsproduksjon har ført Tyskland til slutten av sine resurser. Det eneste argumentet Goebbels ennå har tilbake i sitt propagandarsenal er det hemmelige våpen. Det tyske geni, som nazi har gjort alt for å kastrere, skal redde Hitlers Tyskland. Etter nedkjempingen av V 1, vil vi uten tvil høre de merkeligste roverhistorier om fantastiske virkninger av nye våpen som slår Goebbels landsmann, baron Munchhausen, helt av marken. Og jo mer fantastisk avgjørende disse våpnene skildres, jo sikrere kan vi være på at krigens avslutning er nær, forbløffende nær.

Nyhete fra London fredag 1. sept. kl. 18.30.

Vestfronten. Amerikanerne har idag inntatt festningsbyen Verdun med storm. Den tyske garnison gjorde forsøk på motstand, men ble fort omringet. De siste meldinger går ut på at amerikanerne har nådd fram til utkanten av Sedan. Amerikanske styrker står nå bare 15 km. fra Belgia. Britiske styrker strømmer over Somme. St. Etienne er inntatt, og troppene står bare 4 km. fra Dieppe. General Eberbach, sjefen for den 7. tyske arme, er tatt til fange. En militær medarbeider i Times skriver at meldingene fra Nord-Frankrike bekrefter den oppfatning at det neste store slag vil bli utkjempet på tysk jord. Etter erobringen av Valence rykker amerikanerne videre nordover i hurtig tempo. Allierte styrker er rykket 8 km. inn i Italia, der italienske partisaner har sluttet seg til dem. Tyskerne har siden 25. august mistet 400.000 mann, hvorav over halvparten fanger. 20 tyske infanteridivisjoner og 5 panserdivisjoner er tilintetgjort. Ca. 4000 tyske fly er gått tapt i denne periode. 600 tunge amerikanske bombefly angrep flyplasser i Nord-Frankrike igår. Minst 120 utskvtingsbaser for flyvende bomber er nu ødelagt. Britiske mosquitofly bombet inatt Düsseldorf. Et større tysk krigsskip overga seg igår betingelsesløst til en britisk destroyer utenfor Marseille.

Østfronten. Russiske styrker er rykket inn i Bukarest. Sør for Bukarest rykker gen. Malinovsky hurtig fram mot den bulgarske grense. 20 km. vest for Warsawa har russiske styrker inntatt en viktig tysk festningsby.

Tyskland. Göring er avsatt fra sin stilling som sjef for det tyske luftvern. Tyske styrker som er rykket inn i Slovakia, moter innbitt motstand fra ungarske og jugoslaviske styrker.

Italia. 8. arme rykker videre fram nord for Arno-elva. Den er i ferd med å nedkjempe tyskernes siste stillinger i Gother-linjen.

England. General Montgomery er blitt utnevnt til feltmarskalk.

Norge. Vi er bedt om å innta et dementi. Bjørn Gebhardt, Oslo er i enkelte illegale aviser nevnt som angiver. Dette viser seg å være feilaktig. Han, så vel som andre av familien Gebhardt, Oslo, er alle gode og loyale nordmenn. Vi ber våre kolleger i den illegale presse om også å distribuere dette dementi.

Følgende 3 angivere advarer vi mot: Alf Ødegaard (falsk navn), han samler inn penger og mat som angivelig skal gis til flyktningene på skauen. Arnstrøm fra Bodø, hans virkelige navn er Jon Henrik Andersen Bodvin, 21 år, lys og slank. Under foregivende av at han vil reise til Sverige søker han forbindelse med eksportorganisasjoner for å angi dem.

Og fra Fredrikstad har vi fått advarsel mot fru Børresen, Nordre Sandgy, Hvaler, gift med kaptein Børresen i Fred. Olsen. Angiversken er tyskfødt og gjør hva hun kan for å angi folk som prøver å flykte.